RISE RIKOSSEURAAMUSLAITOS

LAUSUNTO

KESKUSHALLINTOYKSIKKÖ 15.2.2016 3/090/2016

Eduskunnan lakivaliokunnalle

HALLITUKSEN ESITYS HE 1 / 2016 vp EDUSKUNNALLE LAEIKSI RIKOSLAIN 2 a JA 9 LUVUN MUUTTAMISESTA SEKÄ PYSÄKÖINNINVALVONNASTA ANNETUN LAIN 3 §:n MUUTTAMISESTA

Rikosseuraamuslaitos esittää pyydettynä lausuntonaan seuraavaa:

Rikosseuraamuslaitos yhtyy niihin jo lakiesityksen luonnoksesta aiemmin annettuihin lausuntoihin, joissa suhtauduttiin kielteisesti ja arvostelevasti ennen kaikkea esityksen lähtökohtaan: Rikosoikeudellista seuraamusjärjestelmää ja kansalaisten käyttäytymisen valvontaa halutaan muuttaa osana julkisen talouden sopeuttamistoimia tavoitellen selkeästi aiempaa suurempaa tulokertymää valtiolle. Rikosseuraamuslaitoksen tehtävien menestyksellinen hoitaminen niin kansalaisyhteiskunnan, viranomaisten kuin yksittäisen tuomitunkin näkökulmasta edellyttää laajasti jaettua kokemusta seuraamusten oikeudenmukaisuudesta ja legitiimiydestä. Valtion rahan tarve rangaistuksen määrän perusteena ei ole omiaan pitämään yllä tätä kokemusta.

Lakiesityksen yleisissä perusteluissa kappaleessa 4.2 arvioidaan lain vaikutusta viranomaisten toimintaan ja sen lopussa esitetään, että muutos on toteutettavissa Rikosseuraamuslaitoksen nykyisten toimintamenojen puitteissa. Tätä ennen esityksessä todetaan, että sakon muuntorangaistuksen käytön ennakoidaan lisääntyvän ja tämän seurauksena päivittäisen vankiluvun arvioidaan kasvavan noin 50 – 60 vangilla. Tästä johtuen rangaistusten täytäntöönpanokustannukset kasvaisivat arviolta 4 milj. euroa vuodessa. Rikosseuraamuslaitos pitää näitä suuntaa antavia arvioita vankimäärästä ja kustannuksista käytettävissä olevien tietojen perusteella oikeina. Suomessa sakon muuntorangaistusta vuosittain suorittavien määrä on nykyisin jo varsin korkea. Vuonna 2015 sakon muuntorangaistusta suoritti vankiloissa lähes 1800 vankia, päivittäin pelkkää sakon muuntorangaistusta suorittavia

Käyntiosoite Lintulahdenkuja 4 00530 HELSINKI
Postiosoite Lintulahdenkuja 4 00530 HELSINKI
Puhelin 029 56 88500
Telekopio 020 56 65444
Sähköpostiosoite kirjaamo.rise@om.fi

oli noin 50. Lisäksi muun vankeuden yhteydessä sakon muuntorangaistusta suoritti päivittäin noin 35-40 vankia. Toteutuessaan kasvu merkitsisi sakkovankien päivittäisen määrän nousua n. 75 %:lla ja vankivirtaamaan noin 600-700 vangin lisäystä. Vankivirtaaman kasvu on suuri, koska keskimääräinen vankilassaoloaika sakon muuntorangaistuksissa on lyhyt (n. 20 päivää). Lähes kaikki muuntorangaistusta suorittavat sijoitetaan suljettuihin vankiloihin, joiden käyttöaste on jo nyt lähes 100 %.

Rikosseuraamuslaitos on pystynyt normalisoimaan taloudellisen tilanteensa. Tähän on päästy kymmenen vuotta kestäneellä tuottavuusohjelman ja sitä seuranneen sopeuttamisohjelman pitkäjänteisellä, tinkimättömällä ja etupainoisella läpiviennillä. Nyt esitettävien lakimuutosten arvioidut täytäntöönpanokustannukset voivat oleellisesti uudelleen heikentää Rikosseuraamuslaitoksen taloutta ja toimintakykyä, ellei sen toimintamenoihin osoitettuja määrärahoja koroteta vastaavasti. Ennakoitu vankimäärän lisäys lisää osaltaan myös investointitarpeita etenkin Etelä-Suomen alueella, missä kaikkien vankiloiden käyttöaste on jo ennestään korkea.

Rikosseuraamuslaitos katsoo, että esitetyistä lakimuutoksista sille aiheutuvat toimintamenojen lisäykset tulee huomioida sille osoitettavassa määrärahassa täysmääräisesti. Jo välittömät muuttuvat kustannukset nousisivat noin 500 000 eurolla mikäli sakonmuuntorangaistusta suorittavien vankien määrä kasvaisi arvioidusti esitettävien lakimuutosten myötä.

Rikosseuraamuslaitoksen
pääjohtaja

Esa Vesterbacka

Erikoissuunnittelija

Ilppo A. Alatalo